

Jõelähtme valla eelarvestrateegia 2023-2026

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Sotsiaalmajanduslik keskkond.....	4
1.1 Eesti majanduskeskkond	4
1.2. Jõelähtme vald	4
2. Tulude prognoos.....	6
2.1 Maksutulud	6
2.2 Muud tulud.....	7
3. Kulude prognoos	8
3.1 Põhitegevuse kulud.....	9
3.2 Investeeringud	11
3.3 Finantseerimistegevus.....	13
4. Sõltuvad üksused	14
5. Finantsdistsipliin	15
5.1 Tundlikkusanalüüs	17
6. Kokkuvõte.....	20

Sissejuhatus

Jõelähtme valla eelarvestrateegia on valla arengukaval tuginev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Kohustus eelarvestrateegia koostamiseks on sätestatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega, mille alusel põhineb strateegia koostamine vajadusel planeerida arengukavaga sätestatud eesmärkide saavutamiseks kavandatavate tegevuste kestlik finantseerimine.

Saavutamaks eelpool kirjeldatud eesmärki annab Jõelähtme valla eelarvestrateegia ülevaate Eesti majanduskeskkonnast ja valla finantsolukorrast, toob välja põhitegevuse tulude ja kulude prognoosi, investeerimis- ja finantseerimistegevuse, likviidsete varade muutuse, võimalikud riskistsenaariumid ning sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed.

Eelarvestrateegia on kooskõlas Jõelähtme valla arengukavaga aastateks 2021 kuni 2027. Jõelähtme vallavolikogu vaatab eelarvestrateegia iga-aastaselt üle ja kinnitab esitamiseks Rahandusministeeriumile.

1. Sotsiaalmajanduslik keskkond

1.1 Eesti majanduskeskkond

Rahandusministeeriumi 2022. aasta suvise majandusprognoosi kohaselt on Eesti majandusnäitajad olnud head – keskmise palga ja hõive kasv kiire, tarbimine ning tööstustoodang ja eksport tugev. Samas on kindlustunne nii Eestis kui ka kogu ELs sügisest alates stabiilselt nõrgenenud ja langenud tasemele, kus mõningane majanduslangus selle aasta teises pooles on paljudes riikides ilmselt vältimatu.

Ülikiire hinnatõus kiirendab küll palgakasvu, kuid elanike ostujõud väheneb Venemaa-Ukraina sõjast mõjutatuna 2022. aastal siiski oluliselt. Tööturul sõjast tingitud tagasilööki ei nähta – hõive kasvab 2022. aastal pea 3% ja edaspidi tagasihoidlikult, seoses põgenike tööturule jõudmisega. 11% palgakasv sellel aastal taandub 7% juurde järgmisel ja jääb edaspidi 4-5% juurde.

Rahandusministeeriumi prognoos näitab, et tarbijahindade kasvutempo tipp peaks jääma sügiskuudesse, 2023. aasta kevadel taandub inflatsioon ühekojaliseks ning aasta lõpus marginaalseks. See kehtib eeldusel, et kevadel pöörduvad energiahinnad langusesse nagu oodatakse tulevikutehingutes ja uusi üllatusi energiakandjate kättesaadavuses ei tule.

Käesoleva aasta eelarvepositsioon on tugevalt mõjutatud Venemaa-Ukraina sõjast, eelarvepuudujääk ulatub 1 miljardi euronni ehk 2,7%ni SKPst. Võrreldes eelmise prognoosiga on suurendatud maksutulude kasvu nii sel kui ka järgmistel aastatel, mille põhjuseks on kiirest hinnakasvust tingitud tarbimismaksude ja palgakasvu ootuste tõttu suurenenud tööjõumaksude laekumine.

Kokkuvõttes aeglustub Eesti majandus 2022. aasta teises pooles oluliselt ja mõne kvartali jooksul majanduse maht kahaneb. 2022. ja 2023. aasta keskmisena peaks SKP kasv jääma siiski kergelt positiivseks ning kiirenema 2024. aastal 3%-ni.

Tabel 1 Majanduskasvu prognoos 2022-2026 (Rahandusministeerium)

	2022	2023	2024	2025	2026
1. SKP reaalkasv (%)	1	0,5	3	2,5	2
2. SKP nominaalkasv (%)	16	5,8	4,6	4,4	4,2
2a. SKP jooksevhindades (mld €)	36,5	38,6	40,4	42,1	43,9

1.2. Jõelähtme vald

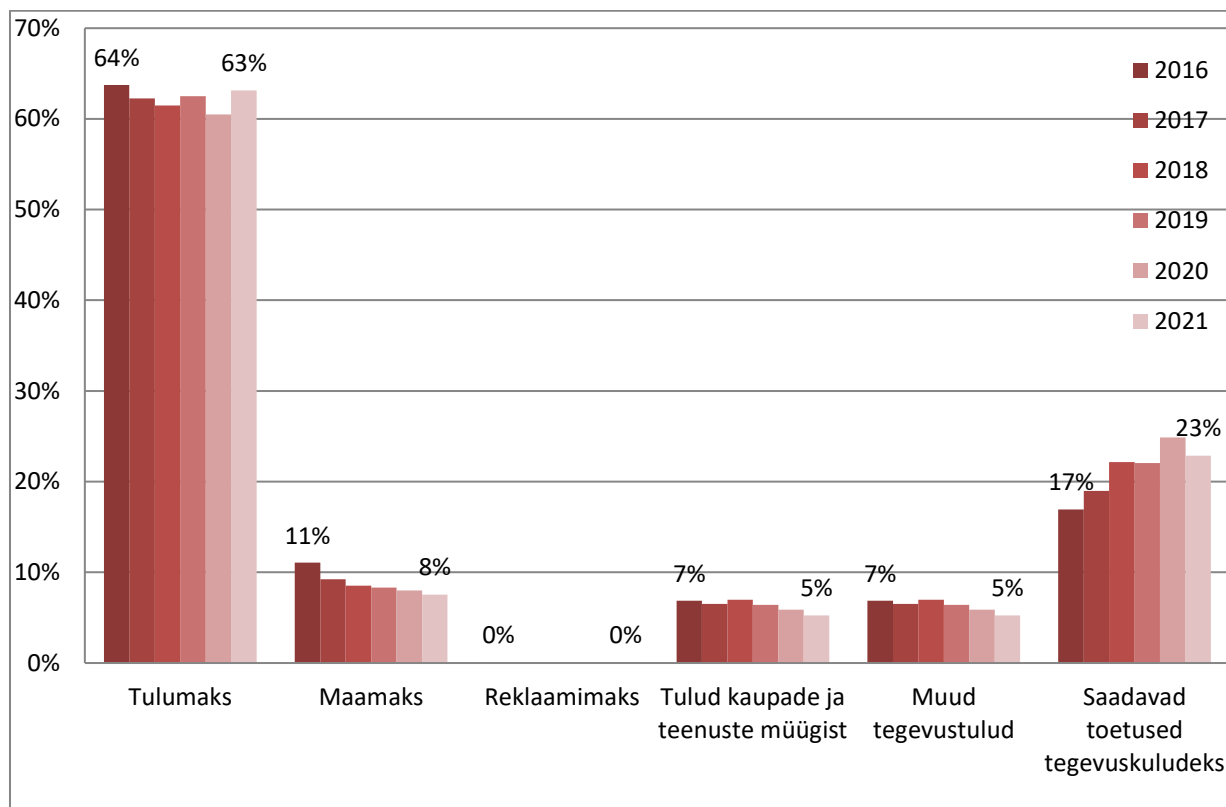
2021. a alguses elas Jõelähtme vallas 6663 elanikku, 1. jaanuariks 2022 suurenes arv 239. elaniku võrra. Rahvaarvu ning seega ka potentsiaalsete maksumaksjate arvu kasv ja valla paiknemine Tallinna linna, kui Eesti suurima ja kiireima palgakasvuga majanduskeskuse, tagamaal ja tööjõuareaalis, on toeks valla perspektiivsel kasvul.

Viimaste aastate majanduskeskkonna paranemine on kaasa toonud ootused töötasude kasvule ning jätkuvalt vajab teostamist suures mahus investeeringuid avalike teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamiseks, mistõttu on lähiaastate perspektiivis eelkõige oluline hoides kontrolli all majanduskulusid leida võimalusi investeeringute teostamiseks ja ka valla palgalistele inflatsiooni mõju leevendamiseks läbi personalikulude suurendamise. Järgnevatel aastatel on Jõelähtme vallas tegevustes eelkõige neli olulist eesmärki:

1. Elanikkonnale tarvilike teenuste tagamiseks oluliste investeeringute teostamine – vajadusel suurendades võlakoormust.
2. Välisvahendite maksimaalne kaasamine tegevuste ja investeeringute finantseerimiseks.
3. Personalikulude kasv säilitamaks kvalifitseeritud töötajaid ametikohtadel lähtuvalt palgakonkurentsist Tallinna ja seda ümbritsevate omavalitsustega.
4. Majandamiskulude kontrolli all hoidmine sisemise efektiivsuse kasvuga.

2. Tulude prognoos

Jõelähtme valla tulubaas on viimasel kuuel aastal püsinud tululiikide jaotuse lõikes stabiilsena. Valdava osa tuludest moodustavad maksutulud, seejuures enam kui 60% üksikisiku tulumaks.

Joonis 1. Vallaeelarve tulude jaotus tuluallikate lõikes 2016-2021 (Rahandusministeerium)

2.1 Maksutulud

Tulumaksu prognoos põhineb Rahandusministeeriumi suvises majandusprognoosis välja töötatud majanduskeskkonda iseloomustavatel arvnäitajatel ning kohandatud Jõelähtme valla eripära ja tõenäolist arengutsenaariumi arvesse võttes.

	2022	2023	2024	2025	2026
Maksumaksjate arv	3 964	4 083	4 205	4 332	4 462
Maksumaksjate arvu muutus	7,9%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Väljamaksed füüsilistele isikutele	79 515 050	92 239 018	99 756 498	107 886 653	116 679 415
Maksumaksja kuukeskmise sissetulek	1 672	1 883	1 977	2 076	2 179
Sissetuleku kasv	9,0%	10,0%	5,0%	5,0%	5,0%
Tulumaksu laekumine	9 510 000	11 031 787	11 930 877	12 903 244	13 954 858
Tulumaksu laekumise kasv	16,33%	16,00%	8,15%	8,15%	8,15%
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,96%	11,96%	11,96%	11,96%	11,96%

Tabel 2. Tulumaksu laekumise prognoos aastani 2026

Prognoosimisel arvestatud järgnevate eeldustega:

- Maksumaksjate arvu arvestamisel on aluseks võetud Jõelähtme valla elanike arvu suurenemisest tulenevalt maksumaksjate arvu kasv.
- Asukoht Tallinna läheduses tingivad üle Eesti keskmise elanike sissetulekute kasvu.
- Riigi poolt eraldatakse kohalikele omavalitsustele alates 2020. aastast 11,96% üksikisiku brutotulust.

Eeldustest tulenevalt on kavandatud valla tulumaksu laekumise kasv umbkaudu 8-16% võrreldes eelneva aastaga.

Maamaks on eelarves tähtsusetult teine tuluallikas, moodustades 8-11% eelarve tuludest. Maamaksu osas on arvestatud 2013. a rakendunud kodualuse maamaksu vabastuse tagajärjel toimunud laekumise vähenemisega. Samas on püstitatud eeldus, et nii tööstus- kui ka elamumaa vajadus Tallinna lähitagamaal on endiselt olemas ning olemasolevad ettevõtted laiendavad ja/või rajatakse uusi, ehk maksu laekumine suureneb maa sihtotstarbe muutumisest tulenevalt prognoosiperioodi lõpuni 1% aastas.

Reklaamimaks jääb eelnevate eelarveaastate laekumisega samale tasemele arvesse võttes praegust majandusolukorda.

2.2 Muud tulud

Tulu kaupade ja teenuste müügist suureneb tarbijahinnaindeksi võrra igal aastal.

Tasandusfondi vahenditena arvestatakse alates 2018. aastast toetust keskkonnatasude muutmise kompensatsiooniks.

Toetusfondi suurenemist on arvestatud 2023. aastal 15%, 2024. aastal 7% ja 2025. ning 2026. aastal 5%.

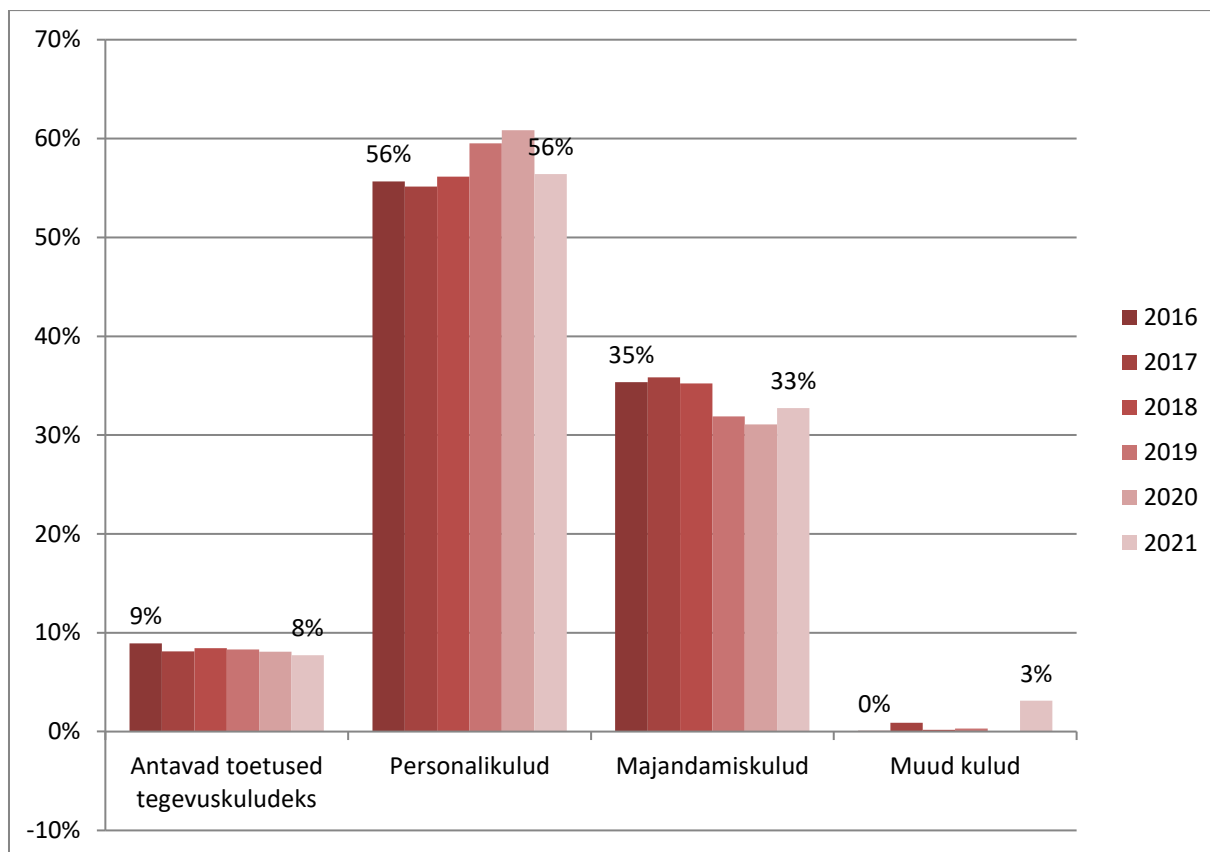
Muude tegevustoetuste osas on eeldatud nende jäämist samale tasemele (mõningate eranditega).

Muude tegevustulude puhul on arvestatud tulude jäämisega samale tasemele.

Jõelähtme vald teeb pingutusi **sihtotstarbeliste toetuste** hankimiseks, taotledes võimaluselt vahendeid programmidest.

3. Kulude prognoos

Kulude struktuuris on viimase kuue aasta trendiks olnud eelkõige majandamiskulude stabiilsena hoidmine ning personalikulude osakaalu kasv.

Joonis 3. Vallaeelarve kulude jaotus majandusliku sisu järgi 2016-2021 (Rahandusministeerium)

3.1 Põhitegevuse kulud

Valla põhitegevuse kulude maht 2022. aastal on vastavalt eelarvele 14,6 miljonit eurot. Prognosisperioodiks on arvestatud, et:

- **majandamiskulud** suurenevad 2023. aastal 2,18% ning järgnevatel aastatel tarbijahinna indeksi kasvu võrra;
- **personalikulud** suurenevad 2023. aastal 15% ja järgnevatel aastatel iga-aastaselt 7%.
- **toetused tegevuskuludeks** jäävad samale tasemele (mõningate eranditega).

Tabel 3 Jõelähtme valla finantstegevus ja prognoos (€)

Jõelähtme vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	13 086 271	14 610 425	16 383 849	17 521 934	18 608 685	19 881 731
Maksutulud	9 256 326	10 505 000	12 037 131	12 946 701	13 929 667	14 992 008
sh tulumaks	8 260 629	9 510 000	11 031 781	11 930 877	12 903 244	13 954 858
sh maamaks	986 781	985 000	994 850	1 004 799	1 014 846	1 024 995
sh muud maksutulud	8 915	10 000	10 500	11 025	11 576	12 155
Tulud kaupade ja teenuste müügist	685 155	611 810	652 801	659 329	669 219	681 934
Saadavad toetused tegevuskuludeks	2 993 846	3 376 424	3 593 916	3 815 904	3 959 799	4 157 789
sh tasandusfond	98 504	80 675	62 533	44 667	0	0
sh toetusfond	2 552 200	2 751 497	3 164 222	3 385 717	3 555 003	3 732 753
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	343 142	544 252	367 162	385 520	404 796	425 036
Muud tegevustulud	150 945	117 191	100 000	100 000	50 000	50 000
Põhitegevuse kulud kokku	13 191 776	14 600 857	15 827 062	16 569 713	17 484 482	18 371 067
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 019 848	1 452 752	1 300 000	1 300 000	1 400 000	1 400 000
Muud tegevuskulud	12 171 927	13 148 105	14 527 062	15 269 713	16 084 482	16 971 067
sh personalikulud	7 442 716	8 663 488	9 963 011	10 660 422	11 406 652	12 205 117
sh majandamiskulud	4 318 717	4 427 414	4 524 051	4 569 291	4 637 831	4 725 949
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed	40 234	40 487	40 512	41 176	28 093	436
sh muud kulud	410 494	57 203	40 000	40 000	40 000	40 000
Põhitegevuse tulem	-105 505	9 568	556 787	952 220	1 124 202	1 510 664
Investeermistegevus kokku	-3 066 434	-1 561 895	-3 290 252	-807 107	-1 106 005	-784 212
Põhivara müük (+)	96 500	0	0	0	5 000 000	5 000 000
Põhivara soetus (-)	-3 680 726	-2 224 304	-4 515 401	-650 000	-8 635 000	-5 550 000
sh projektide omaosalus	-2 919 272	-1 505 772	-3 118 702	-570 000	-5 875 000	-5 550 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	761 454	1 606 282	1 780 349	80 000	2 760 000	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-53 940	0	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-136 090	-887 750	-383 650	0	0	0
Finantstulud (+)	213	215	215	215	215	215
Finantskulud (-)	-53 845	-56 338	-171 765	-237 322	-231 220	-234 427
Eelarve tulem	-3 171 939	-1 552 327	-2 733 465	145 113	18 197	726 452
Finantseerimistegevus	546 904	1 864 037	2 700 423	-394 084	-30 136	-739 038
Kohustiste võtmine (+)	1 000 000	2 393 500	3 496 500	570 000	1 000 000	400 000
Kohustiste tasumine (-)	-453 096	-529 463	-796 077	-964 084	-1 030 136	-1 139 038
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-2 081 192	311 710	-275 760	-446 253	-11 939	-12 586
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	543 843	0	-242 718	-197 282	0	0
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)	0	0	-242 718	-197 282	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	584 685	896 395	620 634	174 381	162 443	149 857

Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	6 801 490	8 625 040	11 284 951	10 849 691	10 791 462	10 051 988
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent	150 704	110 217	69 705	28 529	436	0
Netovõlakoormus (eurodes)	6 216 805	7 728 645	10 664 317	10 675 309	10 629 019	9 902 130
Netovõlakoormus (%)	47,5%	52,9%	65,1%	60,9%	57,1%	49,8%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	10 469 017	11 688 340	13 107 079	14 017 547	13 956 513	14 911 298
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%	75,0%	75,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	4 252 211	3 959 695	2 442 762	3 342 238	3 327 495	5 009 168

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peaks olema null või positiivne. Jõelähtme valla 2021. a eelarve tulem kujunes negatiivseks. Eelarvestrateegia eesmärgiks on põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine võimalikult suurel määral, tagamaks piisavad vahendid laenukohustuste tasumiseks ja investeerimiseks.

Tulemi prognoosil 2023.-2026. aastaks on põhitegevuse tulude ja kulude tasakaalu nõudest kinnipidamise nõue täidetud, tulem suureneb 2026. aastaks 1,5 miljoni euroni.

3.2 Investeeringud

Investeerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi koostisosi: 1) põhivara soetus; 2) põhivara müük; 3) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine; 4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine; 5) osaluste soetus; 6) osaluste müük; 7) muude aktsiate ja osade soetus; 8) muude aktsiate ja osade müük; 9) antavad laenud; 10) tagasilaekuvad laenud; 11) finantstulud ja finantskulud.

Jõelähtme vald kasutab investeeringute teostamiseks kolme allikat:

- omavahendid;
- finantseerimistehingud;
- sihtfinantseeringud.

Tabel 4 Investeerimistegevus aastatel 2021-2026 (€)

Jõelähtme vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Investeerimistegevus kokku	-3 066 434	-1 561 895	-3 290 252	-807 107	-1 106 005	-784 212
Põhivara müük (+)	96 500	0	0	0	5 000 000	5 000 000
Põhivara soetus (-)	-3 680 726	-2 224 304	-4 515 401	-650 000	-8 635 000	-5 550 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-2 919 272	-1 505 772	-3 118 702	-570 000	-5 875 000	-5 550 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	761 454	1 606 282	1 780 349	80 000	2 760 000	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-53 940	0	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-136 090	-887 750	-383 650	0	0	0
Finantstulud (+)	213	215	215	215	215	215
Finantskulud (-)	-53 845	-56 338	-171 765	-237 322	-231 220	-234 427

Tabel 5 Suuremad investeeringud nimeliselt aastatel 2022-2026 (€)

Jõelähtme vald	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
04 Valla teede ja parklate rekonstrueerimine ja tolmuvabaks muutmine	391 918	400 000	400 000	400 000	400 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	175 000	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	216 918	400 000	400 000	400 000	400 000
04 Kergliiklusteede võrgustiku edasiarendus	65 000	400 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	200 000	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	65 000	200 000	0	0	0
04 Kalandus ja jahindus	64 458	150 401	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	53 715	193 375	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	10 743	-42 974	0	0	0
06 Välisvalgustuse arendamine	369 146	100 000	100 000	100 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	390 230	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	-21 084	100 000	100 000	100 000	100 000
06 Muu elamukommunaal	215 415	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	215 415	0	0	0	0
08 Neeme spordimaja	0	96 000	0	3 000 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	2 700 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	96 000	0	300 000	0
08 Loo spordihoone	50 000	50 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	50 000	50 000	0	0	0
08 Kostivere mõisa ja mõisa pargi renoveerimine	70 000	300 000	120 000	100 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	48 428	0	80 000	60 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	21 572	300 000	40 000	40 000	0
08 Jõelähtme rahvamaja rekonstrueerimine	0	36 000	30 000	35 000	50 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	36 000	30 000	35 000	50 000
Kostivere noortekeskuse ja päästehoone ehitus	360 000	2 160 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	720 000	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	360 000	1 440 000	0	0	0
09 Loo lasteaia köögiseadmed	20 500	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	20 500	0	0	0	0
09 Neeme lasteaia soojustamine ja päikesepaneelide paigaldamine	21 000	208 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	105 340	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	21 000	102 660	0	0	0
09 Loo Keskkooli juurdeehitus (koos kultuurikeskuse ja spordihoonega)	20 000	180 000	0	5 000 000	5 000 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	20 000	180 000	0	5 000 000	5 000 000
09 Loo Keskkooli turvalgustus ja aatriumi helisüsteem	110 400	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	14 859	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	95 541	0	0	0	0
09 Kostivere Kooli staadioni ehitus	126 667	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	126 667	0	0	0	0
09 Neeme Kooli energiatõhusamaks muutmine	36 000	435 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	177 984	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	36 000	257 016	0	0	0
10 Jägala sotsiaalmaja ehitus	100 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	100 000	0	0	0	0

3.3 Finantseerimistegevus

Perioodil 2021-2026 võetavad laenud on arvestatud 0,64-1,2 protsendilise intressiga ja tagasimaksetähtajaga 10-20 aastat.

Tabel 6. Finantseerimistegevus aastatel 2021-2026 (€)

Jõelähtme vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Finantseerimistegevus	546 904	1 864 037	2 700 423	-394 084	-30 136	-739 038
Kohustiste võtmine (+)	1 000 000	2 393 500	3 496 500	570 000	1 000 000	400 000
Kohustiste tasumine (-)	-453 096	-529 463	-796 077	-964 084	-1 030 136	-1 139 038

4. Sõltuvad üksused

Jõelähtme valla konsolideerimisgruppi kuulub OÜ Loo Vesi, mis on 100% vallale kuuluv üksus. OÜ Loo Vesi põhitegevusalaks on vee- ja kanalisatsiooniteenuste pakkumine.

Vastavalt Rahandusministri 16.05.2011 määrusele nr 29 „Kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse finantsdistsipliini tagamise meetmete arvestusmetoodika“ loetakse konsolideerimisgruppi kuuluvad üksused sõltuvaks ja arvestusgruppi kuuluvaks üksuseks kahel tingimusel:

1. Kui üksus on saanud üle poole tuludest avalikust sektorist;
2. Kui üksus on saanud üle 10% põhitegevuse tuludest toetusena ja rendituluna kohalike omavalitsuste konsolideerimisgruppidesse kuuluvatelt üksustelt.

Vastavalt üksuse eelarve prognoosile ei ole OÜ Loo Vesi 2023. aastast sõltuv ja arvestusgruppi kuuluv üksus ning sellest tulenevalt üksust Jõelähtme valla eelarvestrateegias 2023-2026 ei kajastata.

5. Finantsdistsipliin

Jõelähtme vald on oma arengu kavandamisel ja elluviimisel lähtunud kestlikkuse printsiibist. Teostatud investeeringud ja võetud kohustused on säilitanud vallale nii piisava maksevõime, tagamaks olemasolevate teenuste osutamise senises mahus, kui ka võimaluse vajadusel täiendavate investeeringute planeerimiseks laenuvahendite abil enne Rahandusministeeriumi kehtestatud piiri saavutamist.

Finantsdistsipliini tagamiseks sätestab Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus finantsdistsipliini tagamise meetmed, milleks on kinnipidamine kohaliku omavalitsuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja kinnipidamine netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulemit leitakse põhitegevuse tulude kogusumma ja põhitegevuse kulude kogusumma vahena. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse järgi on põhitegevuse tulemi väärtuseks lubatud ainult null või positiivne summa, negatiivne väärtus ei ole üldjuhul lubatud. Kui põhitegevuse tulemi väärtus on negatiivne, siis see tähendab, et omavalitsus ei suuda katta jooksvate tulude arvelt kulusid. Sellisel juhul finantseeritakse põhitegevuse kulusid põhivara müügi ja reservide arvelt. Ühekordsete tulude arvelt põhitegevuse kulude finantseerimine pikemal perioodil on riskantne ning nende tulude kehvena laekumise korral võib tekkida oht sattuda finantsraskustesse ning omavalitsuses ei ole tagatud põhitegevuse rahastuse jätkusuutlikkust.

Netovõlakoormus leitakse võlakohustuste kogusumma ja likviidsete varade kogusumma vahena aruandeaasta lõpu seisuga. Netovõlakoormuse ülempiir jääb vahemikku 60-100%, sõltudes omavalitsuse finantsvõimekusest. Mida suurem on põhitegevuse tulemit, seda rohkem suudetakse jooksvate tulude arvelt teha nt investeeringuid või tagasi maksta laenusid, seda suurem võib olla omavalitsuse individuaalne netovõlakoormuse ülempiir.

Tabel 7. Jöelähtme valla arvestusüksuse finantsvõimekus 2021-2026 (€)

Jöelähtme vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	13 086 271	14 610 425	16 383 849	17 521 934	18 608 685	19 881 731
Põhitegevuse kulud kokku	13 191 776	14 600 857	15 827 062	16 569 713	17 484 482	18 371 067
Põhitegevuse tulem	-105 505	9 568	556 787	952 220	1 124 202	1 510 664
Investeeringustegevus kokku	-3 066 434	-1 561 895	-3 290 252	-807 107	-1 106 005	-784 212
Eelarve tulem	-3 171 939	-1 552 327	-2 733 465	145 113	18 197	726 452
Finantseerimistegevus	546 904	1 864 037	2 700 423	-394 084	-30 136	-739 038
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-2 081 192	311 710	-275 760	-446 253	-11 939	-12 586
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	543 843	0	-242 718	-197 282	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	584 685	896 395	620 634	174 381	162 443	149 857
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	6 801 490	8 625 040	11 284 951	10 849 691	10 791 462	10 051 988
Netovõlakoormus (eurodes)	6 216 805	7 728 645	10 664 317	10 675 309	10 629 019	9 902 130
Netovõlakoormus (%)	47,5%	52,9%	65,1%	60,9%	57,1%	49,8%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	10 469 017	11 688 340	13 107 079	14 017 547	13 956 513	14 911 298
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%	75,0%	75,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	4 252 211	3 959 695	2 442 762	3 342 238	3 327 495	5 009 168

Jöelähtme valla põhitegevuse tulem on aastast 2023 kindlalt positiivne. Samas on näha finantseerimistegevusest, et põhitegevuse tulemi positiivne väärtus ei suuda katta ära kogu investeerimistegevuseks vajaminevat summat ning vahe tuleb finantseerida laenudega.

Jöelähtme valla netovõlakoormus on vahemikus 47,5%-65,1%, mis jääb alla maksimaalsest netovõlakoormusest.

5.1 Tundlikkusanalüüs

Kuigi Jõelähtme valla eelarvestrateegia on koostatud konservatiivsuse printsiibist lähtuvalt, võivad siiski teatud tõenäosusega ilmnedä sündmused, mis parandavad või halvendavad KOV-i finantspositsiooni baasstsenaariumiga võrreldes.

Tundlikkusanalüüsi eesmärk on anda ülevaade võimalike riskistsenaariumite realiseerumise korral kulude vähendamise vajalikust mahust. Baasstsenaarium on koostatud eelarvestrateegia olemasoleva versiooni põhjal.

Tundlikkusanalüüs näitab, et isegi mõneprotsendiline muutus tuludes või kuludes mõjutab oluliselt eelarve võimalusi.

Tabel 8. Baasstsenaarium: Eelarvestrateegia olemasoleva versiooni põhjal (€)

BAASSTSENAARIUM						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Arvestusüksuse põhitegevuse tulud	13 086 271	14 610 425	16 383 849	17 521 934	18 608 685	19 881 731
Arvestusüksuse põhitegevuse kulud	13 191 776	14 600 857	15 827 062	16 569 713	17 484 482	18 371 067
Arvestusüksuse investeerimistegevus	-3 066 434	-1 561 895	-3 290 252	-807 107	-1 106 005	-784 212
Arvestusüksuse põhitegevuse tulem	-105 505	9 568	556 787	952 221	1 124 203	1 510 664
Arvestusüksuse eelarvetulem	-3 171 939	-1 552 327	-2 733 465	145 114	18 198	726 452
Arvestusüksuse võlakohustused	6 801 490	8 625 040	11 284 951	10 849 691	10 791 462	10 051 988
Arvestusüksuse likviidne vara	584 685	896 395	620 634	174 381	162 443	149 857
Arvestusüksuse netovõlakooormuse määr	47,5%	52,9%	65,1%	60,9%	57,1%	49,8%
Arvestusüksuse netovõlakooormuse ülemmäär	10 469 017	11 688 340	13 107 079	14 017 547	13 956 514	14 911 298

Tabel 9. Riskistsenaarium 1. Sissetulekute kasv eeldatavast 2% võrra väiksem (€)

RISKISTSENAARIUM A - Sissetulekute väiksem kasv						
Võrreldes baasstsenaariumiga on elanike ehk maksumaksjate sissetulekute aastane kasv 2023. aastast kuni perioodi lõpuni 2% väiksem.						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Arvestusüksuse põhitegevuse tulud	13 086 271	14 610 425	16 056 172	17 171 495	18 236 511	19 484 096
Arvestusüksuse põhitegevuse kulud	13 191 776	14 600 857	15 827 062	16 569 713	17 484 482	18 371 067
Arvestusüksuse investeerimistegevus	-3 066 434	-1 561 895	-3 290 252	-807 107	-1 106 005	-784 212
Arvestusüksuse põhitegevuse tulem	-105 505	9 568	229 110	601 782	752 029	1 113 029
Arvestusüksuse eelarvetulem	-3 171 939	-1 552 327	-3 061 142	-205 325	-353 976	328 817
Arvestusüksuse võlakohustused	6 801 490	8 625 040	11 284 951	10 849 691	10 791 462	10 051 988
Arvestusüksuse likviidne vara	584 685	855 908	454 677	-185 908	-598 112	-1 008 769
Arvestusüksuse netovõlakooormuse määr	47,5%	53,2%	67,5%	64,3%	62,5%	56,8%
Arvestusüksuse netovõlakooormuse ülemmäär	7 851 763	11 688 340	12 844 938	13 737 196	14 589 209	14 613 072

Tabel 10. Riskistsenaarium 2: Põhitegevuse kulude kasv eeldatavast 5% suurem (€)

RISKISTSENAARIUM B - Põhitegevuse kulude kasv						
Võrreldes baasstsenaariumiga on põhitegevuse kulude kasv alates 2023. aastast 5% suurem.						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Arvestusüksuse põhitegevuse tulud	13 086 271	14 610 425	16 383 849	17 521 934	18 608 685	19 881 731
Arvestusüksuse põhitegevuse kulud	13 191 776	14 600 857	16 618 415	17 398 199	18 358 706	19 289 620
Arvestusüksuse investeerimistegevus	-3 066 434	-1 561 895	-3 290 252	-807 107	-1 106 005	-784 212
Arvestusüksuse põhitegevuse tulem	-105 505	9 568	-234 566	123 735	249 979	592 111
Arvestusüksuse eelarvetulem	-3 171 939	-1 552 327	-3 524 818	-683 372	-856 026	-192 101
Arvestusüksuse võlakohustused	6 801 490	8 625 040	11 284 951	10 849 691	10 791 462	10 051 988
Arvestusüksuse likviidne vara	584 685	855 908	-8 999	-1 127 631	-2 041 886	-2 973 461
Arvestusüksuse netovõlakooormuse määr	47,5%	53,2%	68,9%	68,4%	69,0%	65,5%
Arvestusüksuse netovõlakooormuse ülemmäär	7 851 763	8 766 255	9 830 309	10 513 160	11 165 211	11 929 039

Tabel 11. Riskistsenaarium 3: Laenuintressid kujunevad eeldatust kõrgemaks (€)

RISKISTSENAARIUM C -- Intressimäära suurenemine 2%						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Arvestusüksuse põhitegevuse tulud	13 086 271	14 610 425	16 383 849	17 521 934	18 608 685	19 881 731
Arvestusüksuse põhitegevuse kulud	13 191 776	14 600 857	15 999 563	16 795 412	17 701 476	18 586 896
Arvestusüksuse investeerimistegevus	-3 066 434	-1 561 895	-3 290 252	-807 107	-1 106 005	-784 212
Arvestusüksuse põhitegevuse tulem	-105 505	9 568	384 286	726 522	907 209	1 294 835
Arvestusüksuse eelarvetulem	-3 171 939	-1 552 327	-2 905 966	-80 585	-198 796	510 623
Arvestusüksuse võlakohustused	6 801 490	8 625 040	11 284 951	10 849 691	10 791 462	10 051 988
Arvestusüksuse likviidne vara	584 685	896 395	650 340	134 495	-122 530	-351 381
Arvestusüksuse netovõlakoormuse määr	47,5%	52,9%	64,9%	61,2%	58,6%	52,3%
Arvestusüksuse netovõlakoormuse ülemmäär	7 851 763	8 766 255	9 830 309	10 513 160	11 165 211	11 929 039

6. Kokkuvõte

Eelarvestrateegias on antud ülevaade Jõelähtme valla eelarve tuludest, kuludest, investeerimis- ja finantseerimistegevusest aastatel 2021-2022 ning koostatud prognoosid nelja eelseisva aasta kohta. Eelarve on struktureeritud vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatule.

Järgnevalt on välja toodud põhijäreldused ja soovitused:

- Tänapäevase eelarvestrateegiaga suudab Jõelähtme vald täita finantsdistsipliini tingimusi vastavalt Rahandusministeeriumi kehtestatud normatiividele.
- Jõelähtme vald on finantssituatsioonis, mis võimaldab järgneval neljal aastal teostada märkimisväärset mahus valla arengu seisukohalt olulisi ja perspektiivis kaudset tulu tootvaid investeeringuid ja suurendada personalikulusid.
- Samas on Jõelähtme vald tundlik väliskeskkonnast tulenevatele muutustele – eelarvetulude võimalikule vähenemisele (tulenevalt eelkõige maksumaksjate arvu juurdekasvu pidurdumisest või inimeste sissetulekute kasvutempo langusest) või intressimäärade tõusule.